

Reactie op de internetconsultatie inzake het wetsvoorstel voor een meer planmatige en doelmatige aanpak van onderwijshuisvesting in het funderend onderwijs vanuit het team Onderwijshuisvesting van de gemeente Rotterdam. Na een paar algemene opmerkingen wordt ingegaan op enkele aspecten van de WPO, die ook van toepassing zijn voor de WVO en WEC, en de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel.

In het algemeen:

- Het belangrijkste punt, wat al langere tijd wordt aangekaart en bevestigd is door onder andere het IBO onderzoek, namelijk het structurele tekort aan voldoende financiële middelen om de onderwijshuisvesting op orde te brengen en de klimaatdoelen te behalen, wordt met deze voorstellen niet opgelost.
- In zijn algemeenheid worden met de wijziging een aantal zeer gedetailleerde extra verplichtingen opgelegd. Dit is niet in lijn met de aard van de overige artikelen die in de wetten zijn opgenomen. Qua detail niveau zouden deze meer thuishoren in een (ministeriële) regeling of lokale uitwerking. Tevens ontbreekt het perspectief op reparatie/aanvulling van de bijbehorende bekostiging.
- Er wordt niets gezegd over kinderopvang en voorschoolse educatie (terwijl dit in het algemeen wel belangrijk gevonden wordt in het kader van bijvoorbeeld inclusief onderwijs)
- Het begrip 'bouwjaar' is niet eenduidig. Vele gebouwen worden immers in de loop der tijd een keer uitgebreid. Geldt dan nog het oorspronkelijke bouwjaar? Wordt bij deze definitie aangesloten bij de begrippenlijst van het Kadaster, waar bouwjaar gedefinieerd wordt als: "Het jaar waarin een pand is opgeleverd of opgeleverd zal worden. Het bouwjaar wordt geregistreerd in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)."

Reactie op de voorstellen voor de WPO, maar idem voor de andere wetten.

Artikel 92, lid 3 4°: Hier staat nu vernieuwing of grootschalige verandering van een gebouw. De gemeente is niet van plan om grootschalige veranderingen aan een gebouw te gaan bekostigen zonder vernieuwing. Daarom is een 'en' of een 'en eventueel' op zijn plaats. Of een 'grootschalige vernieuwing'. Anders neigt dit te veel naar groot onderhoud en aanpassing, wat de verantwoordelijkheid is van de schoolbesturen. Als het de bedoeling is dat dit een taak van de gemeente is zou het dan ook een overheveling van middelen moeten betekenen.

Artikel 92a. Inhoud integraal huisvestingsplan

Lid 1: Deze periode is redelijk kort. Zeker in een gemeente met weinig scholen, schiet dit zijn doel voorbij. Vaker dan 4 jaar is echt niet nodig, daar is nog steeds het jaarlijkse huisvestingsprogramma voor. Een periode van 6 of 8 jaar lijkt dan ook voldoende. Dat kan ook nog binnen de collegeperiode zijn.

Lid 3/4: Het begrip voorziening in de huisvesting wordt hier niet consequent gebruikt. Gaat het hier over gebouwen of over toe te kennen voorzieningen?

Lid 3: Wat wordt hiermee bedoeld? Is dit niet al geborgd in artikel 91 van de wet? Betekent dit nu dat voor elk gebouw ouder dan 40 jaar moet worden aangegeven of er een voorziening wordt toegekend? Dat is 60% van onze portefeuille (ongeveer 220 gebouwen)

Lid 4: Het woord voorzieningen wordt hier niet eenduidig gebruikt. Gaat hier alle schoolgebouwen in de gemeente, niet om voorgenomen toe te kennen voorzieningen?

Misschien gewoon bouwvoorraad noemen.

a. Dit zou ingekaderd moeten worden naar art. 92 1a, want hoe kan anders het bouwjaar, BVO, energieverbruik van een constructiefout aangegeven worden?

Het moet zijn: de bruto vloeroppervlakte.

Inpandige sportvoorzieningen: Worden hiermee ruimtes voor lichamelijke oefening bedoeld conform artikel 126?

De functionaliteit van het gebouw in relatie tot de onderwijsvorm, het energieverbruik en de overige exploitatielasten, de verwachte levensduur en duurzaamheid van het gebouw; Dit zijn gegevens die zeer moeilijk objectief te maken zijn en niet passen in landelijke wetgeving. Een gemeente moet zelf kunnen aangeven welke gegevens ze denkt nodig te hebben voor haar taak en dat conform artikel 112 WPO opvragen.

Artikel 92.a lid 4 en Memorie van Toelichting punt 5.2.1, p. 22, 2e alinea: Het IHP vermeldt voorts wat de functionaliteit van de gebouwen is in relatie tot de onderwijsvorm.

Dit is in strijd met de wens tot flexibele gebouwen.

Artikel 92b . Procedure integraal huisvestingsplan

Lid 1: slaat de laatste zin op het 'op overeenstemming gericht overleg' of op het IHP?

Lid 3: Lijkt ons onnodig. Wat gaat de minister hiermee doen? Dit lijkt ons weinig zinvol gelet op de decentralisatie en de stelselverantwoordelijkheid van het Rijk

Aanvulling: Een bekostigingsplafond voor een IHP of een zekerheid dat het IHP niet uitgevoerd hoeft te worden ondanks toevoeging artikel 95 lid 2 als er geen geld is in de begroting. Mede in relatie tot het jaarlijkse door het college vast te stellen bekostigingsplafond van art. 93 WPO.

Artikel 92c. Meerjarenonderhoudsplan

Lid 2: Is er dan ook een verplichting dit onderhoud echt uit te voeren? Gezien de MvT, p. 15, het bevoegd gezag is vrij om de bedragen van de lumpsumbekostiging te besteden. Dat lijkt niet haalbaar en dan is de verdeling tussen 4 jaar en 16 jaar ook niet nodig.

Lid 3: Dat lijkt rijkelijk laat om nog van nut te zijn.

Artikel 115

Dit artikel is enigszins cryptisch. Is het de bedoeling dat de gemeente met de scholen in overleg gaat over hun overschot op hun begroting? Het artikel lijkt enkel bedoeld om het investeringsverbod te schrappen. Neemt niet weg dat dit voor de praktijk vragen oproept: als een schoolbestuur zelf gaat investeren in de huisvesting, zal dat bedrag in mindering moeten komen op de eventuele gemeentelijke financiële bijdrage voor dezelfde huisvestingsvoorziening (overleg gemeente – scholen lijkt dan onvermijdelijk). En voor de gemeente zal duidelijk/ controleerbaar moeten zijn welke investeringen het schoolbestuur zelf heeft gedaan i.v.m. de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting. Suggestie: bij investering een terugverdienmodel mogelijk maken bij nieuwbouw?

Memorie van Toelichting Punt 5.2.3, p. 23 Daarnaast vormt het IHP een belangrijke bron van informatie voor het beeld van de onderwijshuisvesting voor het funderend onderwijs op landelijk niveau. Het is enkel mogelijk om een landelijk beeld te genereren wanneer de verplichting van het IHP geldt voor alle onderwijshuisvestingsvoorzieningen in elke gemeente.

Komt er dan ook een landelijk format? Het zal anders zeer lastig worden om een landelijk beeld samen te stellen. Zijn er plannen voor nadere uitwerking, zie ook art. 92a lid 6 wetsvoorstel, over de mogelijkheid om bij ministeriële regeling nadere regels te stellen over de gegevens in het IHP?

Rotterdam, 28 april 2023